

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krome. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za Inerate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsa kokrat: za večje inerate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Demokratizem krščansko-socijalne stranke.

Vodje krščansko-socijalne stranke neprestano povdarjajo svoj demokratizem in obetajo vsem najtežje obremenjenim slojem prebivalstva prepoved človeške družbe v duhu krščanskega demokratizma. Delavec in drobnik kmet, katerega trud in delo donaša v teh hudih časih komaj toliko, da si le za silo ohrani golo življenje, želi konec tem stiskam in rad verjame vsakemu, ki mu obeta socijalno ravnopravnost in pravično razdelitev sadov človeškega dela, katere vživa dandanes le maloštevilna kasta lenih izvoljencev, ki gospodujejo na svetu.

Kmetstvo ljudstvo je stalo že od nekdaj in stoji še dandanes v najožji zvezi z duhovstvom in je vsled tega tudi najbolj pristopno duhovskemu uplivu. Duhovnik se mu bliža vedno kot zastopnik Kristusov na svetu, kot oznanjevalec edino zveličevalne vere in večnih resnic. Na te lastnosti svojega stanu se duhovnik sklicuje — in ljudstvo mu je v svoji nevednosti priznava tudi takrat, ko ne govori o Kristusu, ampak o cerkveni politiki, katero je pa dandanes tako združil z vero samo, da mora navstati iz tega resna nevarnost za vero in cerkev. Katoliški duhovnik je dandanes v prvi vrsti politik in samo politik, briga se za vsa posvetna vprašanja in posluša se vseh sredstev, ki mu jih daje cerkev, vera in njegov socijalni položaj, da bi priboril sebi in cerkvi kolikor mogoče posvetne moči in nadvlade nad drugimi stanovi. Odeva se kaj rad v isto obleko, kakor posvetni politiki, sprejema na videz iste programe, kakor napredne posvetne stranke, samo da bi politično neizkušene lažje zvalil v svoj tabor in je pridobil za cerkveno ali duhovsko stranko.

V naši dobi je ideja demokratizma najmočnejša, zato se je je tudi cerkev in duhovstvo polastilo, trdeč, da samo ono zastopa edino pravi demokratizem, od katerega smejo pričakovati zatirani in izkoriščani srečnejšo dobo in socijalno pravičnost.

Ta cerkveni krščanski socijalizem je pod vodstvom visokega duhovstva in stoji s pravim demokratizmom v diametralnem nasprotju. To nasprotje med cerkvenim in posvetnim demokratizmom je tako staro, kakor je stara politika rimske cerkve. V dokaz navajam besede stvaritelja novodobne katoliške teologije Möhlerja, kateri opisuje socijalno-politično delovanje cerkve tako-le: „z druge strani moramo priznati, da cela svetovna zgodovina ne podaja bolj vzvišenega pomena kakor je ta, da, krščanstvo ko je bilo sprejelo že toliko sužnjem v svojo sredo, vendar ni pustilo, da bi se bila v njih porodila težnja si iz svoje moči

potem revolucije priboriti svobodo. Krščanski sužnji so morali kmalo spoznati, da oznanjevalec evangelija je namenoma vzbujal v njih to zavest, da stoje z obzirom na pravo izobrazbo mnogo višje nego njih paganski gospodarji; kljub temu so jim ostali podložni, ohranili so čast vere, katere bi si bila zaplodivši revolucionarnega duha ali nemogoč ga brzdati. v očeh vsega sveta postavila spomenik sramote in primešane posvetne težnje. Pa baš to, v čemer se je čutil suženj vzvišenega nad svojega gospodarja, je imelo v sebi moč se mu podložiti; prepričanje, da je član kraljestva božjega, ga je bogato odškodovalo za to, da ni bil državljani pozemeljskega kraljestva; zavest, da je otrok božji, ga je prenašala prek pomanjkanje državlanske svobode in nadan nadzemeljsko blaženost ga je vsposabljal za to, da je potrpežljivo nase vzlel bedo tega življenja.“ (Möhler, Gesam. Schriften II.) (V pojasnilo bodi povedano, da so v starorimski državi, o kateri Möhler govori, po veljavnem pravu smatrali sužnje kot orodje. Varro našteva tri vrste poljskega orodja: 1. orodje, ki ima glas ali suženj, 2. orodje, ki ima pol glasu ali žival in 3. nemo orodje, ali mrtvo orodje). Da so torej ti ubogi, brezpravniki rimski sužnji sprejeli krščanstvo v nadi, da jim to pripomore do priznanja človeške dostojnosti in državljanskih pravic, o tem pač ni dvoma. Kristus in njegov nauk jim to jasno prizna, no cerkev je ta čas postajala čedalje bolj mogočna in se je že pripravljala na boj za nadvlado v državi, zato je iz političnih obzirov podložila Zveličarjevemu nauku tak smisel, kakor nam ga Möhler opisuje. Ljudje so si jednaki, pa ne na tem ampak na onem svetu; na tem svetu pa treba lepo ohraniti „stari red“ in vladati — in v ta namen treba — gospodarjev in sužnjem.

Cerkve ni torej niti poskušala kedaj zboljšati ta krivični socijalni red, nasprotno zagovarjala ga je z vso svojo avtoriteto. Sv. Avgustin pravi v svoji Civitas Dei: „Kristus ni napravil iz sužnjem svobodne, ampak iz slabih sužnjem dobre“, to je take, ki so se kakor Möhler pravi zadovoljili z zavestjo „da so otroci božji, člani nebeškega kraljestva“. In s to zavestjo bi se morali sužnji tolažiti še dandanašnji, ako bi gospodarske razmere ne bile prisilile protestantsko Anglijo, da je 1820. leta dala sužnjem v svoji državi prostost.

V svojih kolonijah je Anglija osvobodila sužnje 1834. leta. Njej so sledile še le druge države, zadnje med njimi pa so bile katoliške Rimu najljubše in najbližje kakor Francija v kolonijah 1848. l., Španija na Por-

torico 1873. l. in Brazilija v celi državi še le 1888. leta.

O cerkvenem demokratizmu v najnovejši dobi prihodnjič.

Politični pregled.

Domače dežele.

O manifestacijah vseh čeških strank za češke manjšine v nemških in ponemčenih krajih pravi „Čas“, da je ves narod češki hotel s tem dokazati, da jemlje veliki kulturni boj teh manjšin, za svoj in da nikdar ne zapusti, nikdar ne izda teh manjšin, da je bode mariveč tudi nadalje vsestransko podpiral. Koren vsej kulturni bedi čeških manjšin v ponemčenih krajih vidi „Čas“ kakor tudi češka slov. soc. demokracija v zastarelih občinskih redih. Ko bode splošna in jednaka volilna pravica pridobljena tudi za deželni zbor in za občine, ko bode tem narodno in socijalno sedaj tako zatiranim češkim manjšinam dan delež na občinski upravi, potem bodo še le tudi mogoče reforme na šolskem polju, in bodo taki kulturni škandali, kakeršne sedaj počenja nemški šovinizem, za vedno onemogočeni.

Na shodu naprednega dijaštva iz pribramskega okraja je bila sprejeta znamenita resolucija o reformi srednjega in visokega šolstva. Posebno uvaževanja vreden za nas Slovence je ta le odstavek: Za češke manjšine zahtevamo, da bi bile pri čeških šolah v mestih z nemškimi občinskimi sveti ustanovljeni tudi v resnici češki šolski sveti, kateri bi se v resnici brigali za to, da bi bile manjšinske šole dotirane in urejene na dostojen način in kakor to postavni podpisni zahtevajo.“ To zahtevamo mi Slovenci pač prav lahko sprejmemo za svojo, razmere na Slovenskem so še hujše. Nemci so pri nas še bolj brezobzirni nego na Češkem.

Naučni minister bo čim prej objavil popolnoma dogotovljen učni načrt za nov tipus srednjih šol: za osemrazredne realne gimnazije.

Rauch in njegovi pandurji so menda kar podivjali. Na eni strani zasledujejo veliko srbsko propagando in zapirajo srbske veleizdalce, na drugi strani pa preganjajo agitatorje za Veliko Hrvatsko. Ta Ranchova manija je dosegla že ono stopinjo, na kateri postaja javni blaginji in občnemu miru nevarna in bi bilo treba gospoda bana čim prej spraviti v opazovalnico. Najnovejšo odkritje je to, da je „Srbski Sokol“ vojaški organiziran, da je načrt organizacije izdelal šef srbskega generalnega štaba Mišković, da tvori to telovadno društvo jedro bodoče armade ustašev, da nosijo ti zarotniki celo uniformo in srbske znake (bržkone zato, da je Rauchovi pandurji lažje

izvohajo) in da stoje vsi v jako živahnem dopisovanju s srbskim dvorom. Na celem svetu bi moža, ki take budalosti prodaja za svojo uradno in državniško modrost — nemudoma zaprl v norišnico, — na Hrvatskem sedi ta človek na banskem stolu, ima najvišjo oblast v deželi v svojih rokah in vznemirja s pomočjo pandurjev in uradnikov mirno prebivalstvo. Hujšega si človeška domišljija ne more misliti, nego je taka „vlada“.

Vnanje države.

— Turčija. Prevrat na Turškem je imel na Macedonijo blagodejen upliv. Mladoturki so ponudili vsem narodnostem ravnopravnost v vsakem obziru ter so je povabili na mirno sojedovanje v okrepljenje ustavnih razmer. Vodje srbskih čet so izjavili turškemu poslaniku v Belemgradu, da razpuste svoje čete. Nadjati se je, da to store tudi Bolgari in Grki in da se po dolgih letih barbarskega požiganja in prelivanja krvi povrne zopet mir v nesrečno deželo. Ako bi se razni sultani in sultančki, veliki veziri in efendiji drugod mogli kaj naučiti, posneli bi si iz teh dogodkov ta le preprost in tudi manj nadarjenim lahko umljiv nauk, da so narodi tem bolj mirni, čim več prostosti se jim da in čim manj se je s policijskimi in drugimi naredbami nadleguje. — Ministerski svet v Carjem gradu se je bavil z vprašanjem, o reorganizaciji državnih financ in o opustitvi vseh onih uradniških mest, ki niso potrebna, ki so pa bila vstvarjena samo zato, da se protežirance preskrbi. Ministerski svet se je tudi pečal z vprašanjem, kaj naj se stori z odstavljenimi dostojanstveniki. Tem naj se svetuje, naj se poprimejo kakega koristnega dela, mesto da bi še nadalje državo izmzgavali, kar se pa tiče opustitve nepotrebnih uradniških mest — v tem odkrito rečeno, to novo Turčijo naravnost zavidamo. Tu bi se dalo kaj prihraniti ne samo na Turškem ampak tudi kje drugod.

Ne pozabite na v nedeljo dne 16. avgusta vršečo se veliko narodno slavnost v Ljutomeru!

Štajerske novice.

— Bratje Sokoli! „Celjski Sokol“ poziva tem potom vse one člane, ki se nameravajo udeležiti zleta v Ljutomer k redovnim vajam v četrtek zvečer točno ob 9. uri v telovadnico okoliške šole. — „Celjski Sokol“ odhaja iz Celja v soboto dne 15. t. m. ob 1 uri 17 min. z brzovlakom in sicer

preko Ormoža, odkoder se popelje z vozovi v Ljutomer. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

— **V pisarni celjskega okrajnega sodišča** se uraduje o priliki izdajanja depozitov s slovenskimi kmečkimi strankami, ki nemškega jezika dobro ne razumejo ali pa niti besedice nemški ne razumejo, večinoma — skoro se lahko reče — izključno v nemškem jeziku. Zapisniki so nemški, in tudi sklepi glede izdajanja depozitov so nemški, tako da kmet tega, kar ima v roki, niti ne razume. — Kmetje, zahtevajte pri sodišču in sploh pri vseh drugih državnih uradih, da se z vami uraduje slovenski in da dobite od uradov v roke slovenske listine.

— **Pivo in vinotoč** na celjskem kolodvoru je prevzel od g. Kusterja gostilniški najemnik „Nemškega doma“ v Celju, Wölfel. Opozarjamo na to dejstvo slovenske potnike

— **Zbežal** je iz celjske bolnišnice neki jetnik Florijan Panagl, kateri bi bil moral že zadnjič priti pred porotnike, a je bil bolan. Panagl je med drugim izdajal v Gradcu „Mednarodnega posl. kurirja“, s katerim je tudi po naših krajih ogoljufal mnogo lahkovernih ljudi.

— **Pogreb gospoda naddavkarja A. Kukoviča**, kateri se je zvršil zadnji pondeljek, je pokazal, da je pokojnik vžival mnogo simpatij med celjskimi Slovenci in Nemci. Udeležilo se je pogreba poleg dolge vrste žalujočih sosodnikov mnogo odličnih zastopnikov celjskega slovenskega in nemškega meščanstva vseh slojev, nadalje davčni in finančni uradniki v uniformah ter mnogo ženstva. Pred hišo in ob grobu je zapelo „Celjsko pevsko društvo“ pod vodstvom g. dr. A. Schwaba dve ganljivi žalostinki. — Pokojni gosp. naddavkar, kateri je služboval poleg Celja tudi še v Laškem trgu in v Ptuj, se je svoj čas mnogo ukvarjal s pridoslovjem; zlasti so ga zanimale naše ptice in rastlinstvo. — Spreveda se je udeležilo poleg domačih celjskih še nekaj tujih duhovnikov, pač na ljubo pokojnikovemu sinu, župniku na Doberni.

— **Požar v Sp. Hudinji**. Pišejo nam iz Gaberja: Ljudstvo ni bilo le radi tega na celjsko požarno brambo razkačeno, ker ni pripeljala takoj brizgalne k pogorišču, ampak zlasti še radi tega, ker so požarni brambovci začeli vlačiti trame narazen, da so letele iskre na vse strani, kar je bilo brez vode zelo nevarno, ker bi se lahko vžgala slamnata streha blizu stoječe hiše.

— **Posebni vlak trgovske zbornice v Prago**, nameravan na dan 13. avgusta, se ne more prirediti, ker se je za ta dan oglasilo premalo udeležnikov. Pač pa se je od mnogih strani izrekla želja, naj bi se obisk razstave preložil na mesec september in sicer na dni 6. (nedelja), 7. in 8. (praznik) septembra. Ustrezajoč tej želji, je trgovska in obrtniška zbornica določila za odhod posebnega vlaka iz Ljubljane v petek, dne 4. septembra popoldne ali zvečer. Natančni čas odhoda iz Ljubljane in iz gorenjskih postaj se naznani pravočasno. Posebni vlak se seveda priredi tudi v tem primeru le, če se oglasi najmanj 300 udeležnikov. **Priglasje** je trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani naznaniti **najpozneje do 20. avgusta t. l. dopoldne**. Ob priglasu je naznaniti razred, v katerem se želi udeležnik peljati ter poslati denar za vožnjo (III. razred 20 K 50 h/II. razred 40 K 20 h, I. razred 69 K 60.). V vlak bo mogoče vstopiti na vseh postajah do Jesenic, vozna cena pa je ista kakor iz Ljubljane. Vozne cene veljajo za vožnjo v Prago in nazaj, povratek pa se ne izvrši s posebnim vlakom,

temveč se bo mogel vsak udeležnik v teku 30 dni vrniti s kakim rednim osebnim vlakom. Na povratku je dovoljeno vožnjo samo enkrat prekiniti. Vrniti se je mogoče tudi čez Dunaj, toda le po progi državne železnice in je v tem primeru doplačati vožnjo v III. razredu 4 K 90 h, v II. 10 K 90 h, v I. 20 K. Ali bode dovoljeno vožnjo prekiniti za več nego 24 ur, se naznani pozneje. — Dosedanji priglasenci so naprošeni, da prijavijo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, če vzdržujejo svoje priglasje tudi za 4. september.

— **X. poročilo „Južnostajerskega hmeljarskega društva v Žalcu“** o stanju hmelja in hmeljske kupčije dne 11. avgusta 1908. Od našega predzadnjega poročila je deževalo precej izdatno, kar je posebno pospeševalo prehod cvetja poznega hmelja v kobule. Ako ostane vreme še znanprej ugodno, smemo pričakovati še precejšno množino tega hmelja. Obiranje goldinga se še vedno nadaljuje; njegova barva in kakovost je sosebno izborna. Dasi je prišlo v naše kraje obilo tu- in inozemskih kupcev, čakajo hmeljarji s prodajo in zahtevajo po 100 kron za stari cent.

— **Odlikovanje slovenskega producenta**. G. Norbert Zanier v Št. Pavlu, ki ima v Bučah in v Virštanju vzorno urejene in novo zasajene vinograde, se je udeležil poskušnje vin na Dunaju, kjer je bil njegov rizling priznan za prvega. Na podlagi tega je bil g. Zanier povabljen, naj razstavi svoja vina na razstavi v Karlovih varih na Češkem in tam mu je razsodišče prisodilo častno diplomu za častno znamenje in veliko zlato svetinjo. Na tem odlikovanju mu iskreno čestitamo.

— **Iz Braslovč**. Homškovovo posestvo v Braslovčah je sedaj v slovenskih rokah. Kako so si ga nekateri braslovški nemškutarji (pokrite rihte) prizadevali izbiti iz slovenskih rok! Ako bi bili dotični gospodje dobili v svoje roke to posestvo, bilo bi to prva last „Südmarke“ v Zg. Savinski dolini. Gospodje, ne boste trgali jabolk na Homškovem (sedaj M. Puncerjevem) vrtu in tudi „Südmarka“ jih ne bode.

— **V stalen pokoj** stopi g. Franc Škorjanec, župnik na Gomilskem v Savinski dolini. G. Škorjanec je 65 let star.

— **Narodna poštenost slovenskega župnika**. Iz Velenja nam poročajo: V Šmartnem pri Velenju pastiruje po celi Savinski dolini in Spodnjem Štajerskem dobro znani župnik gosp. Franc Cizej, neumorni agitator S. L. S. Ta mož je že neštetokrat poudarjal svojo neomajano ljubezen do slovenske domovine ne samo na raznih političnih shodih, nego tudi na prižnici in ob gomilah. Tega moža zasluga je, da skupno v družbi svojega dobrega prijatelja, občeznanega pristaša S. L. S., župana in krčmarja v Velenju, gosp. Skaze, pripomogel Nemcem in klerikalcem, da so v svoje roke dobili okrajni zastop šoštanjski. V rokah imamo izvirno pismo g. župnika, ki v kaj čudno luč postavlja njegovo narodno zavest. Pismo začinja: „St. Martin am 20. 8. 07. Vel. gosp.!“ i. t. d., konča pa s sledečimi, zelo karakterističnimi besedami: **NB.** Na Veliki Šmaren je bila velika nemška veselica v Šoštanju. Slovenci hudo poparjeni, jim privosčim, ker so takogrdo delali z nami... Klanjam se itd. Vaš vdani Cizej“ s. r.

No, prečastiti gospod župnik Cizej, odgovorite nam kaj na to Vaše lastno pismo? Že nemški datum na slovenskem pismu kaže, kako Vam je na srcu jezik naših narodnih sovražnikov. Evo zopet dokaza o narodnosti in na-

rodnem čuvstvu agitatorjev za duhovsko stranko. Še marsikaj nam je znano o tem župniku, s čemur o priliki še lahko postrežemo.

— **Društvo za oskrb mladine** za okraj Gornji grad je poizkusil ustanoviti g. svetnik Grebenc v Gornjem gradu dne 6. avgusta ob 10. uri dop. Zborovanje se je vršilo v veliki grajščinski dvorani, ki je bila primerno ozaljšana. Na bombastični in v čudni slovenščini sestavljen poziv je vendar prišlo mnogo županov, občinskih odbornikov, uradnikov, štirje duhovniki, okoli 20 učiteljev in učiteljic, svetnikova kuharica z deklo in še jedna tercijska.

G. svetnik Grebenc je nastopil v gala-obleki ter pozdravil občinstvo v tako zbranih besedah, da je bilo kar razočarano — vsak po svoje. Nato je predlagal v predsedništvo tri duhovnike in enega uradnika, na kar je izjavil gosp. I. Kelc kot predsednik gornjegrajskega učiteljskega društva, da vidi, kako se tudi tukaj učiteljstvo zapostavlja, zato nimamo nič več tukaj iskati, pojdemo ven. In učiteljstvo je odšlo.

Potem so skovali pravila in izvolili odbor. Radovedni smo, koliko časa bo to slabotno dete živelo. Svetnik gosp. Grebenc še najbrž ni bil nikdar pri zborovanju kakšnega društva, drugače bi moral vedeti, da se tam tudi glasuje, na kar sta oba z gosp. dekanom vred pozabila. Vrhovno načelo združevanja je skrbno upoštevanje vseh in ravnopravnost vseh, absolutizem je smrt družabnosti. Obžalujemo, da se je to zelo koristno društvo tako nerodno in strankarsko ustanovilo. Več še pride.

— **Iz Ruš**. V predzadnjem resnicoljubnem „Slov. Gospodarju“ sprašuje nekdo, kaj je storil posl. Roblek za svoje volilce? Ne čudim se temu vprašanju, saj vendar že vsak otrok ve, da obstoji vse delo poslanca patra Korošca v tem, da bi vse svoje neuspehe zvalil na Robleka, dr. Ploja in Ježovnika. Svetujem pa radovednemu in naivnemu dopisniku „Slov. Gosp.“ naj napravi koncem leta natančen račun o svojem gospodarstvu in naj potem v številkah izrazi uspeh ali dobiček, katerega mu je prineslo neumorno in požrtvovalno delo zastopnika našega okraja v parlamentu g. Piška. Začudil se bo nad tem uspehom, ki je jednak ničli. Že večkrat smo želeli, naj bi prišel posl. Pišek med volilce in nam poročal o svojem delovanju v državnem zboru in o državnozbornski politiki sploh, toda zastonj, na volilne shode ne pride in jih ne sklicuje, pač pa je prišel minoli teden v Ruše s procesijo za dež prosit. Dokler še ni bil poslanec „Km. zveze“, se ni udeleževal procesij, ker ni imel časa za to, ko je s poslaniškimi dijetami na parlamentarnih počitnicah si to lahko privoščil. To je tudi vse njegovo poslaniško delo. Če je to „Gospodarjevim“ vernim dovolj, je to njihova stvar, mi jim ne zavidamo ne tega veselja ne takih poslancev.

— **Veselica na Dolu pri Hrastniku**. V nedeljo, dne 16. t. m. se vrši na Dolu pri Hrastniku pod kozolcem g. Dernovška in pri g. A. Drakslerju velika veselica in pridružbi sv. Cirila in Metoda. Začetek ob 3. uri popoldne. Vršil se ob vsakem vremenu. Na vspredu ste igri „Brat Sokol“ in „Poljub“. Nato prosta zabava pri g. A. Drakslerju: srečolov, vrtljak, šaljiva pošta, ples i. dr. Hrastniške in dolske gospice opremijo šotore: kavarna, pivarna, slaščičarna i. dr. Dolavci, udeležite se veselice, Hrastničanje, hitite ta dan na Dol, Trboveljci in drugi sosede, posetite nas — žal vam ne bode.

— **Javno vprašanje na ptujsko okrajno sodniho** priobčuje „Novi Slov. Št.“ Vpraša namreč, kako je to, da ljudje na Spodnjem Dravskem polju govore, da posestnik Kristovič zato ne more zgubiti nobene pravde pred ptujskim okr. sodiščem, ker hodi s ptujsko gospodo na lov.

— **Mesto nadučitelja** je razpisano v Zagorju (kozjanski okraj). Dvorazrednica in 2. plač. razred. Prošnje do 6. septembra na krajni šolski svet.

— **Zgodovinsko društvo** nadaljuje izkopavanje rimske naselbine pri Središču, ki ga je prekinilo v lanski jeseni. Dela vodi g. dr. Kovačič.

— **Udeležencem sokolske slavnosti v Ljutomeru!** Lepa priložnost Vam je dana, da kot zavedni Slovenci pokažete nemčurkim gostilničarjem v Ljutomeru svojo odločnost v narodnem oziru. Kot nemške gostilne se priporočajo v znani, že večkrat omenjeni knjižici „Deutsche und deutschfreundliche Gaststätten“ v Ljutomeru sledeče: Schrammels Gasthof Zur Stadt Graz, Strassers Gasthaus Zur Post, Stermann Zum alten Bränhaus, Kokl, Sidaritsch.

— **Državna podpora družinam in svojem vojaških rezervistov za časa orožnih vaj**. Ker je tozadevna postava stopila s 1. avgustom 1908. v veljavo, in se že morajo odslej podpore izplačevati, navedemo v naslednjem nekaj važnejših določil: Zaradi podpore se je treba obrniti na dotično okrajno glavarstvo (v avtonomnih mestih kakor so na Sp. Štajerskem Celje, Maribor in Ptuj na magistrat) ustmeno ali pismeno, na katero je izdalo pozivnico k orožnim vajam. Zglasiti se je pa treba vsaj tekom 4 tednov po orožni vaji (ali pa najboljše že pred orožno vajo.) Dotična oblast potem preišče, je li so stavljene zahteve po podpori opravičene ali ne in se po tem odloči. V prizivnih slučajih odločuje namestnija. Ako se ob pravem času (pred orožno vajo) zglašijo za podporo, se izplačuje tekom orožne vaje podporo za vsak teden vnaprej. Nazaj se podpora ne sme zahtevati. Vse tozadevne vloge, prošnje, prilogi, zapisniki in prizivi so prosti kolkov in pristojbin. Rezervist pa mora iz svoje družine ali od svojcev, ki morejo biti deležni podpore (za katere ima namreč on skrbeti) natančno določiti osebo, na katero se podpora izplača; ako navede več oseb, mora natančno določiti znesek, katerega vsaka dobi. (Naj se pazi pri zglačitvi za podporo, da bode odgovarjala približnemu dnevnemu zaslužku rezervista in olajšala tako njegovim svojem življenju.)

— **Demokratizem v sokolskih društvih**. Zgodilo se je pred kratkim v nekem sokolskem društvu na Spod. Štajerskem (ime še za danes zamolčimo), da se ni hotelo sprejeti nekega moža za člana z edino motivacijo, češ, da je — hlapec. Nekateri gospodje bi se namreč menda sramovali biti z njim vred člani dotičnega sokolskega društva. Čudili smo se zelo, ko smo slišali o tem slučaju, ki bije naravnost v obraz temeljni ideji sokolstva, demokratizmu, bratstvu vseh članov naroda. To kaže le, da nekateri visokonosi gospodje ne sodijo v sokolska društva in da bi ta storila najboljše, ako bi se jih kratkomalo — znebila. Škode ne bo za tako omejenimi ljudmi nobene. Nam je zelo žal, da moramo izpregovoriti ostro besedo, a povemo, da jo bomo po potrebi še glasneje ponovili in obenem imenovali društvo in imena. Gnijale rane je treba v interesu skupnosti in razvoja radikalno izrezati! Današnji časi so prerresni, da bi mogli mirno gledati izrastke na tako odličnih narodnih društvih kakor so sokolska.

— Iz Ljutomera. Kdo je hujskal proti sokolski slavnosti? Edini „Slov. Gospodar“ je bil to. No, pokazal je zopet, kako je zavzet za narodnost!

— Veselica v Breznu ob Dravi dne 9. t. m. se je obnesla nepričakovano dobro. Udeležba iz vseh krajev, osobito pa iz Maribora je bila prav povoljna. Le škoda, da ni bilo iz Maribora tudi sokolov! Pozdrav je govoril g. nadučitelj Majcen, nadalje sta posebno izvrstno govorila gđena Urbančeva iz Lehna in phil. Fran Mravljak. Gled. igralci iz Maribora, kakor tudi domači diletantje so rešili svoje naloge v splošno zadovoljnost, istotako mariborski pevci in vuhredški tamburaši. Razne zabave, kakor srečolov, konfeti itd. so se razvile jako lepo. Končnega čistega dobička je bilo lepih 160 K — v prid C. M. družbi. Bodi iskrena hvala vsem, ki so kakorkoli sodelovali, najiskrenejša hvala pa bodi rodbini Urbančevi iz Lehna, ki je delovala za to prireditve že cele tedne z vso požrtvovalnostjo!

Pri tej priliki se moramo tudi spomniti naše „narodne“ duhovščine: vkljub temu, da je Brezno v narodnem oziru v celi dravski dolini najbolj znamenarjen kraj, vendar ni prišel na to izključno narodno veselico ni eden duhoven. Prav tako, se vsaj sčasoma do dobra spoznamo! Istotako pa se moramo spomniti vseh tenko- in debelovratih nemškutarjev brezniških, ki so se prvotno smejali naši nameri, prirediti v Breznu narodno veselico, nazadnje pa, ko se je prireditve sijajno obnesla, od jeze malodane znoreli. Osobito železniško oboje v Breznu. Prorokujemo vam, da bomo razgnali to gnezdo v najkrajšem času. Taki ljudje, ki morajo Boga hvaliti, da sploh smejo med nami živeti, se bodo obnašali kakor kaki paše s tremi konjskimi repi? Sicer se bomo z vami pečali drugod, Slovencem pa klicemo: pozor!

— Shod slovanskega učiteljstva v Pragi se je izborno obnesel. Sešli so se učitelji iz vseh slovanskih narodov v Avstriji, izvzemši Slovake, katerim je madžarska policija zabranila udeležbo. Poznanjskim Poljakom je pruska vlada prepovedala udeležiti se shoda, lužički Srbi iz Nemčije so poslali tudi samo pismen pozdrav — sicer pa so bili vsi izvenavstrijski Slovani na tem shodu zastopani. Udeležba je impozantna, v vseh sekcijah je delovanje zelo živahno, najboljši šolniki vseh slovanskih narodov imajo predavanja. Radi pomanjkanja prostora priobčimo natančnejše poročilo prihodnjic. Slovenskih učiteljev in učiteljic se je odpeljalo v Prago nekaj nad 70, vseh jugoslovanskih učiteljev in učiteljic pa se je odpeljalo v Prago s posebnim vlakom okrog 300.

— Konferenca zaradi podpore po suši v Gradcu je določila, da kupi nemška zadržna zveza v Gradcu 150 vagonov sena in 250 vagonov slame; to krmo bo prodajala zadržna zveza: seno po 4 K meterski stot in slamo po 2 K meterski stot. Zastonj se krme ne bo delilo. Objednem se je konferenca izrekla, da je znesek 300 tisoč kron za podporo prenizek in je zahtevala znatno zvišanje tega zneska. Seno in slama se bodeta delila in prodajala na posameznih postajah in sicer na temelju zapisnikov, katere so sestavile politične oblasti ali še bodo to tekom 2—3 tednov storile. — Odkrito povedano: Slovenci smo lahko nezadovoljni prvič s prenizko odmerjeno podporo, drugič pa z načinom, kako se bo ta podpora delila. Mi namreč dvomimo, da bodo ti „zapisniki“ političnih oblastev, zlasti ako se bodo tako vestno sestavljali kakor smo zadnjič opisali primer iz celjske okolice. Nadalje je

samoposebi umevno, da bo graška zadržna zveza skrbela najbolj za nemške kraje, kjer ima večino svojih članov in svoj delokrog. Upamo, da se bo zaradi vseh teh okoliščin govorila na pristojnem mestu ostra in odločna beseda. Pri tej priliki pripomnimo tudi, da nič ne pomagajo protesti različnih poslancev, ako Slovenci nimajo pri razdelitvi nobene besede.

— Prva odpomoč za škodo po suši. „Slovenec“ ve poročati z Dunaja, da je poljedelski minister sicer zahteval trimilijonsko podporo za prvo pomoč po suši, a da mu je finančni minister dovolil le polovico. Tako se je zgodilo, da je dobila Kranjska le 200 tisoč, Štajerska le 300 tisoč kron. Če se pomisli, da je Ebenhoch nemški klerikalec in da so klerikalci na Kranjskem njegovi najzvestejši oprode in pa znani vladni hlapci, je to poročilo z več ko enega ozira sumljivo.

Zveza narodnih društev na Štajerskem in Koroškem.

— Ljudska veselica v Vojniku. V nedeljo se je zvršila na posojilniščnem vrtu v Vojniku slavnost vojniške „Čitalnice“, katera je z ozirom na težaven položaj Slovencev v trgu samem in na razmere v okolici lepo vspela. Veselico je otvoril s pesmijo „šmartinski pevski zbor“ s svojim marljivim vodjem gosp. nadučiteljem Kvacom; zbor je nastopil tudi po predstavi večkrat in žel zaslužen priznanje in pohvalo. Glavna točka veselice je bila gledališka predstava „Brat sokol“. Vkljub nekaj pomanjkljivemu odru (z odri je na deželi in tudi v naših spodnještajerskih mestih večna težava. Zaradi tega se je „Zveza nar. dr.“ energično lotila polvoljne rešitve društev iz te zagate. Op. uredn.) je bila igra zelo dobra; pohvalno nam je zlasti omeniti bolnega Koruzo, energično Nančo, čednega zdravnika-sokola in srčkano Miljko; pa tudi manjše vloge so bile v dobrih rokah. Tuintam je sicer manjkalo roke spretnega režiserja, se je opazila težava z besedilom in kretnjami; toda v primeri s splošnim utisom je to zginilo. Z igro so se zlasti izvrstno zabavali okoličani, kmečki ljudje, kateri zmiraj pridnejše obiskujejo veselice v trgu. Opaziti je bilo mnogo fantov iz Škofjehvasi in tudi od drugod, mnogo narodnih deklet, pa tudi starejših ljudi se ni manjkalo. Z društvenim življenjem gre v Vojniku počasi navzgor — tej trditvi predsednika „Čitalnice“ dr. Žižeka v skromnem, a pristržnem pozdravu se prav radi pridružimo. Po predstavi se je razvila običajna veselica: petje šmartinskega zbora, kateri nas je zabaval zdaj z umetno, zdaj z veselo domačo pesmijo, šaljiva pošta, srečolov itd. Podpredsednik „Zveze narodnih društev“ g. J. Lešničar je govoril o splošnem pomenu veselice in o vspešnem društvenem delovanju. Častitamo z govornikom vojniški „Čitalnici“ na prireditvi in ji z njim vred kličemo: „N...prej!“

— Akademsko ferijalno društvo „Bodočnost“ v Ptujju je imela dne 1. t. m. svoj letni redni občni zbor, ki pa je bil slabo obiskan; vzrok temu je bilo slabo vreme, v veliko večji meri pa gotovo indolence „prleških“ akademikov in zlasti abiturijentov, od katerih ni bilo k zborovanju niti enega. Želeti bi bilo, da bi se akademiki nekoliko bolj zanimali za svoje društvo, kajti ob strani stati in kritikovati je gotovo lažje nego truditi se in delati. Upajmo, da pridejo do prihodnjic tudi ti komodni gospodje do prepričanja, da je le v delu rešitev in napredek ne le našega društva ampak tudi našega naroda!

Občni zbor otvori predsednik in poroča o delovanju društva v preteklem letu. Letošnje društveno delovanje je bilo v primeri s prejšnjimi leti dokaj živahnije in plodovitejše. Društvo je priredilo dve prireditvi in sicer dne 1. septembra t. l. na Ptujski gori veselico in v oktobru koncert s

plesom v Ptujju. Obe veselici ste moralno uspeli jako dobro; v gmotnem oziru pa je bil koncert v Ptujju manj zadovoljiv, ker so se oni, katerim je bil pred vsem namenjen, t. j. Ptujčani s par častnimi izjemami odlikovali s svojo — odsotnostjo.

G. tajnik prečita na to svoje tajniško poročilo. Temu sledi poročilo knjižničarja. Glavni namen društva je širiti prosveto in omiko med našim ljudstvom ter dvigniti naš narod na višjo stopnjo prosvete in omike. Da doseže ta namen hoče društvo ustanovljati javne ljudske knjižnice. Dne 1. septembra t. l. je storilo v tem oziru prvi korak in ustanovilo na Ptujski gori, ki je v narodnem oziru zelo izpostavljeno, svojo I. knjižnico, katera prav lepo uspeva.

Ustanovitev te knjižnice je stala društvo nad 100 kron. Ta denar se je nabral deloma kot udnina članov, večinoma pa je to čisti dobiček veselice na Ptujski gori in koncerta v Ptujju. G. nadučitelj Pesek je daroval v ta namen 2 kroni za kar se mu društvo iskreno zahvaljuje.

Društven odbor se peča ravnokar z ustanovitvijo II. ljudske knjižnice pri Sv. Anina Krembergu. Nabranih je že okoli 70 knjig in poskrbljeno je že tudi za marljivega knjižničarja. Treba je le še nekaj denarnih sredstev za vezavo knjig in upati smemo, da bomo mogli še tekom letošnjih počitnic ustanoviti II. javno ljudsko knjižnico na naši skrajni severni meji. V imenu odbora izreče iskreno zahvalo vsem, ki so darovali knjige, zlasti t. kand. iur. Rodošku. Obrača se ob enem na vse prijatelje in pospeševalce društva, zlasti na tovariše akademike in abiturijente, na vso slovensko inteligenco, zlasti pa na naše narodno učiteljstvo, naj stopijo v naš krog, naj podpirajo naše stremljenje duševno, naj nam pa pomagajo tudi gmotno, bodisi s primernimi knjigami, bodisi z denarnimi prispevki.

Po poročilu preglednikov je izpregovoril pri slučajnostih predsednik „Zveze narodnih društev“ g. nadučitelj Pesek nekaj odkritosrčnih besed, s katerimi svari društvo pred nekaterimi napakami in poda nekaj praktičnih nasvetov, kako bo treba delati v bodoče, da si pridobi društvo simpatij tudi tam, kjer jih še sedaj nima. K besedi se oglasi še dr. Koderman, ki je dokazal, da mora, ako hoče društvo delovati uspešno, imeti gotove skupne vodilne ideje, — torej program.

Sklene se ustanovitev društvenega tamburaškega zbora in da društvo pristopi k „Zvezi narodnih društev“. Po slučajnostih so se izvršile volitve o katerih poročamo na drugem mestu. Na to zaključni t. predsednik občni zbor in se zahvali vsem gostom, zlasti učiteljstvu za udeležbo ter želi, da društvo v bodoče krepko napreduje in se čvrsto razvija.

Ljubezen do naroda in do njegove boljše bodočnosti naj nas združi vse brez razločka v delu za narod!

Po oficijelnem delu je bila v „Čitalnici“ dobro obiskana in jako onimirana zabava s petjem in tamburanjem, ki je trajala do ranega jutra.

Dopisi.

Iz Vojnika. Kako smo žalostni, ker imamo tako malo in nič, prav nič sreče. Lani nam je neka roka — ne vemo, kako bi jo imenovali — požagala diko našega trga — ljubi hrastič, ponosno rastoč pred nemško šolo, v katero zbobnamo s težavo otroke. Kako smo žalovali, ko smo skazali pod varstvom orožnikov preminolemu zadnjo čast. Iz bližnje cerkve pa so pretres-

ljivo zveneli zvonovi oznanjajoč našo žalost. Solze so lile na hrastičev grob.

Ko bi bil mogel, bil bi nam povedal, kedo mu je prerezal nit življenja. Prihranil bi nam bil velikansko blamažo. Ne bili bi pošiljali nedolžne žage v Gradec, kjer so nam rekli, da smo prismođe. O žalost in sramota!

Vzdignili pa so se v našem zboru preumni možje in so citirali pesnike, ki pravijo, da je vse na svetu nadomestljivo. Gozdove imamo in hrastiče tudi. Sklenili so, da vsadimo drugega in tako se je zgodilo.

Prinesli smo ga na svojih ramah pred šolo, ter koreninico za koreninico skrbno z zemljo zasuli.

Da bi se ne približala zopet drzna roka, smo ga zaplankali in obdali z bodečo žico, pazno poprej prebirajoč kronike Lemberžanov, ki so se v različnih zapletenih opravkih s svojo pametjo tako neizmerno odlikovali. Visoko do ponosnega vrha smo ga vtaknili v kurnik, vse, vse smo storili in hrastič? Kakor bi mu ne bilo mar naše ljubezni se je posušil v tej grozni suši. O Bog, o Bog, zakaj si nas zapustil?! Ali res ne eksistiramo zate? Saj hodimo v cerkev in trpimo, da nas pri porokah celo Slovenci „šrangajo“. In ti nam tega ne šteješ v dobro?

Saj bi ga bili lahko rešili, če bi ne bili takole — šlevice neumne. Imamo „fajarberšpricno“ in vode v Hudinji in „cevi“ tudi mnogo. Poškropili bi ga bili, da bi se bil siromaček napil vojniške kapljice. Ali pa bi bil naš dolgi „Oberlehrer“ pogledal čez kurnik h koreninici. Videl bi bil, da zemlja ob hrastiču zeva od vročine in zalil bi ga bil očetovsko. A nič nismo storili, zato pa nam je pokazal figo in šel za svojim celjskim bratom v boljše življenje. Nas pač nihče ne ljubi.

Sedaj, ko nam je odpovedal najpametnejši župan, ki je sedel kedaj na tronu vojniške občine, sedaj pa ne vemo kaj bi storili. Jokali bomo, ker smo tako ubogi. Svetujte nam, nam „Bruderjam im bedrohten Land“!

Sušimo se in kaj, če se posušimo? To je že drugi hrastič, ki se nas je sramoval — nas nesreče sinov.

Svetovne vesti.

— Pomiloščenje v Črni gori. Knez Nikolaj je pomiloštil zaradi bomb na smrt obsojena Gjulafića in Vojvodića.

— Esperantski kongres. Od 16. do 22. avgusta t. l. se bo vršil v Drazdanah četrti mednarodni esperantski kongres, ki bo daleko presegal svoje prednike in ki bo pomenjal znaten korak naprej v vprašanju svetovnega jezika. Pokrovitelj kongresa na katerem se bo igrala med drugim Goethejeva „Ifigenija na Tauridi“ v esperantskem jeziku, je saksonski kralj Friderik August. O kongresu samem bodem poročal pri izidu natančnejše. Ob tej priliki opozarjamo zopet na „slovenski esperantski krožek“, ki daje radevolje, pojasnila glede učil, katere razpošilja zastonj vsem, ko se zanimajo za svetovni jezik, tozadevne brošure in letake ter na slovensko esperantsko slovnico, ki izide takoj, kakor hitro se oglasi dovolj naročnikov. Podprite to novo podjetje z mnogoštevilnimi naročili (knjiga bo stala 2 K ter se razpošiljala po poštne povzetju). Da omogočite izdajo te prepotrebne knjige pošljite nemudoma svoj natančen naslov kot naročnik na imenovani krožek (Juršinci pri Ptujju, Štajersko), četudi ne nameravati postati esperantist.

Druge slovenske dežele.

— 20.000 kron državne podpore za pospešitev živinoreje je nakazal poljedelski minister kmetijski družbi kranjski.

— Razvitje zastave „Narodne delavske organizacije“ v Trstu je bila velikanska narodna slavnost, ka-

tere se je udeležilo do 10 tisoč ljudi. Proti slovenskemu sprevedu po tržaških ulicah so Italijani priredili nekaj klavernih demonstracij, ki so pa brezpomembne. Iz vsega se pa vidi, da Slovenci v Trstu vidno napredujejo.

— Nov list. Narodna delavska organizacija v Trstu je pričela izdajati svoje lastno glasilo „Narodni delavec“.

— Gorenjska sokolska društva prirede svoj prvi zlet dne 15. avgusta v Kamnik.

— Klerikalna zveza s poulično sodrgo. „Edinost“ in „Slov. Narod“ poročata o ponesrečenemu klerikalnemu shodu v Dolini pri Trstu naravnost gorostasne reči. Klerikalci so sklicali v Dolini pri Trstu shod, kateri pa se je vsled odpora narodnih domačinov popolnoma ponesrečil. Da bi se maščevali, so najeli klerikalci nekaj poulične sodrge, jo vpijanili in ta sodrga je klicala narodnim Doličanom „fara ščavi“, jim izzivalno kazala italijanske užigalice in s kamenjem napadla napredne udeležence shoda. To je „vera“ in „katoliška izobrazba“, kakršno širijo različni klerikalni žurnalisti in neznačajni profesorji.

— Obilo želoda bo letos po Kranjskem. Tudi kostanji so dobro obrodili.

— Slovenska knjižnica se je otvorila v Kočevju minolo nedeljo. Je to zopet korak slovenstva v Kočevju naprej.

— Velik požar je divjal v Červinjanu na Goriškem. Upepelil je več hiš in gospodarskih poslopij. Zgorelo je tudi nekaj živine. Škode je nad 80.000 K.

— Strela je udarila v hleve dvorne žrebčarne v Lipici pri Trstu, kateri so s krmo vred popolnoma pogoreli. Konje so rešili. Ponesrečil se ni nikdo.

— Nemška ljudska šola se otvori to jesen v Trzinu. „Slovenec“ grozi, da bo objavil vsa imena slov. starišev, ki pošljejo svoje otroke v to šolo. Prav je tako, samo, če bo to tudi storil?

— Predsednikom naprednega delnozbornskega kluba na Goriškem sta izvoljena A. Gabersček in Al. Franko. Bodeta se v predsedstvu menjavala.

ZAHVALA.

Za mnogoštevilne izkaze sočutja za časa bolezni in o priliki prebriske izgube našega iskreno ljubljenega soproga, oz. očeta, gospoda

Štefana Koželja

izrekamo pristožno zahvalo vsem prijateljem in znancem, kakor tudi vsem, ki so ga spremili k večnemu počitku. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini ter darovalcem krasnih vencev. 438 1

Bukovžlak, 12. avgusta 1908.

Žalujoča rodbina Koželj.

Listnica uredništva.

Potrjujemo, da nam g. Sevčnikar ml. iz Lave pri Celju ni pisal niti inspiriral članka v petkovi številki „Domovine“ tičeči se njegovega očeta in celjske okoliške občine. Uredništvo.

Listnica upravnistva.

„Kotor“. Dolgujete na naročnini še od 15. IX. do 31. XII. 1908 K 3.50.

Mlad, dobro izurjen

trgovski pomočnik

mešane stroke, želi s 15. septembrom službo spremeniti. Blagovoljna pisma na „Š. A. št. 19“, poste restante, Brežice. 437 1

Učenec

čvrst, poštenih starišev, z dobro šolsko izobrazbo se sprejme v večjo trgovino z mešanim blagom na deželi. — Naslov pove upravnistvo „Domovine“. 439 3-1

Zaradi preselitve

se prodaja v vili „Agricola“ v celjski okolici št. 26 B različno pohištvo kakor omare, divan, pisalna miza, postelje, mize, svetilke itd. 436

Dijake

iz boljše hiše, ki obiskujejo spodnjo gimnazijo ali mešč. šolo, sprejme na stanovanje in hrano bivša učiteljica, sedaj hišna posestnica v Celju. Staro, dobro znano stanovanje, izvrstna hrana, zdravo stanovanje, velik vrt, ljubeznjivo ravnanje z dijaki. Vprašati je treba v Gosposki ul. 30, Celje. 435 3—2

Ivan Naraks
v Gornji Ložnici pri Žalcu
izdeluje

soda-vodo in pokalice

najizbornejše kakovosti.

Razpošilja na vse strani točno, cene nizke, postrežba solidna.

V zalogi imam vedno oglikovo kislino (Kohlensäure).

P. n. gostilničarjem se priporoča za obilna naročila.

Trgovski učenec

z dobrim šolskim spričevalom se sprejme v trgovino

Alojzij Pinter

trgovec v Slov. Bistrici. 425 3-3

Ženitna ponudba.

Mlad, samostojen trgovec, v lepem mestu na Sp. Štajerskem, želi se radi ženitve seznaniti z gospodično, ki ima veselje do trgovine in nekaj tisoč premoženja. Samo resne ponudbe naj se pošljejo pod „št. 24“ na upravnistvo „Domovine“. 430 2-2

Mlad

trgovski pomočnik

izvežban v trgovini mešane stroke se sprejme pri

Anton Vodeniku, trgovec, Kostrivnica pri Rogaški Slatini. 429 2-2

Čvrstega

učenca

poštenih starišev ter zvestega in pridnega

hlapca

sprejme takoj mešana trgovina

And. Elsbacher

Laški trg. 426 3-3

Steckenpferd

lilijno mlečno milo

Najmilejše kožno milo.

Zvezna tiskarna

Schillerjeva ulica
Celje: Štajersko.

Izvršnje v svojo stroko spadajoča dela okusno in po konkurenčnih cenah.

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KYEDER žalec v Savinski dolini, Štajersko.

13 130—84

189-54

Novi lovski zakon

je ravnokar izšel, cena kartoniranemu izvodu K 1.20, po pošti K 1.30. Založila Zvezna trgovina v Celju.

Nova vinska postava

v obliki plakata dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.